TEISINGUMO TEISMO (septintoji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. sausio 16 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Oro transportas – Reglamentas (EB) Nr. 261/2004 – 8 straipsnio 1 dalies a punktas – Teisė į kompensaciją už lėktuvo bilietą atšaukus skrydį – Pasirinkimas kompensacijos pinigais arba kelionės čekiais – 7 straipsnio 3 dalis – Sąvoka „keleivio parašu patvirtintas sutikimas“ – Oro vežėjo interneto svetainėje keleivio sukurta lojalumo paskyra“

Byloje C-642/23

dėl *Landgericht Diuseldorf* (Diuseldorfo apygardos teismas, Vokietija) 2023 m. spalio 16 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2023 m. spalio 26 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Flightright GmbH

prieš

Etihad Airways P.J.S.C.

TEISINGUMO TEISMAS (septintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Gavalec (pranešėjas), teisėjai Z. Csehi ir F. Schalin,

generalinė advokatė L. Medina,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Flightright GmbH*, atstovaujamos *Rechtsanwälte* M. Michel ir R. Weist,

– Europos Komisijos, atstovaujamos G. von Rintelen ir N. Yerrell,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: vokiečių.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 261/2004, nustatančio bendras kompensavimo ir pagalbos keleiviams taisykles atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju, panaikinančio Reglamentą (EEB) Nr. 295/91 (OL L 46, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 8 t., p. 10), 7 straipsnio 3 dalies ir 8 straipsnio 1 dalies a punkto išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant keleivio (toliau – teisių perleidėja) teisių perėmėjos *Flightright GmbH* ir oro vežėjos *Etihad Airways P.J.S.C.* (toliau – *Etihad Airways*) ginčą dėl šios teisių perleidėjos kompensacijos už bilietą atšaukus jos skrydį.

Teisinis pagrindas

3 Reglamento Nr. 261/2004 1, 2, 4 ir 20 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(1) [Europos] Bendrijos veiksmais oro transporto srityje, be kita ko, turėtų būti siekiama užtikrinti aukštą keleivių apsaugos lygį. Be to, turėtų būti visokeriopai atsižvelgiama į vartotojų apsaugos reikalavimus apskritai.

(2) Atsisakymas vežti ir skrydžių atšaukimas arba atidėjimas ilgam laikui sukelia keleiviams rimtų nemalonumų ir nepatogumų.

<…>

(4) Todėl Bendrija turėtų sugriežtinti [1991 m. vasario 4 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 295/91, nustatančiu bendras kompensavimo už atsisakymą vežti reguliariu oro transportu taisykles (OL L 36, 1991, p. 5; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 1 t., p. 306)] nustatytus apsaugos standartus, siekiant suteikti keleiviams daugiau teisių ir užtikrinti, kad oro vežėjai vykdytų veiklą suderintomis sąlygomis liberalizuotoje rinkoje.

<…>

(20) Keleiviai turėtų būti išsamiai informuojami apie jų teises atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju, kad galėtų veiksmingai tomis teisėmis pasinaudoti.“

4 Reglamento Nr. 261/2004 5 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Atšaukus skrydį:

a) skrydį vykdantis oro vežėjas atitinkamiems keleiviams teikia pagalbą pagal 8 straipsnį;

<…>“

5 Šio reglamento 7 straipsnio „Teisė į kompensaciją“ 1 ir 3 dalyse nustatyta:

„1. Kai daroma nuoroda į šį straipsnį, keleiviai gauna tokio dydžio kompensaciją:

<…>

3. 1 dalyje numatyta kompensacija išmokama grynaisiais pinigais, elektroniniu banko pervedimu, banko pavedimu ar banko čekiu arba, keleiviui savo parašu patvirtinus, kad jis su tuo sutinka, kelionės čekiais ir (arba) jam suteikiamos kitos paslaugos.“

6 Šio reglamento 8 straipsnio „Teisė atgauti sumokėtą sumą arba vykti kitu maršrutu“ 1 dalyje numatyta:

„Kai daroma nuoroda į šį straipsnį, keleiviams leidžiama rinktis:

a) – per septynias dienas 7 straipsnio 3 dalyje numatytu būdu atgauti visą už bilietą jį perkant sumokėtą sumą, už neįvykusios kelionės dalį arba dalis sumokėtą sumą ir už jau įvykusią kelionės dalį ar dalis sumokėtą sumą, jei pagal keleivio numatytą kelionės planą skrydis nebeteko prasmės <…>

<…>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

7 Teisių perleidėja turėjo patvirtintą rezervaciją skrydžiui, kurį 2020 m. rugsėjo 7 d. turėjo vykdyti *Etihad Airways* iš Diuseldorfo (Vokietija) į Brisbaną (Australija) su persėdimu Abu Dabyje (Jungtiniai Arabų Emyratai). Rezervuotas buvo vadinamasis „atviras“ grįžimo bilietas, t. y. skrydžio atgal data nebuvo nustatyta. Bendra už skrydį pirmyn ir atgal sumokėta kaina vienam keleiviui buvo 1 189 eurai. Teisių perleidėja sumokėjo šią sumą kelionių organizatoriui.

8 Vis dėlto skrydis iš Diuseldorfo į Abu Dabį buvo atšauktas. Kadangi 2020 m. liepos mėn. kelionių organizatorius bankrutavo negrąžinęs už bilietą sumokėtos sumos, teisių perleidėjos tėvas jos vardu kreipėsi į *Etihad Airways*. Ši oro vežėja pasiūlė oficialiai pakeisti rezervaciją, ir teisių perleidėjos tėvas su tuo sutiko.

9 Per naują pokalbį telefonu su *Etihad Airways* pagalbos tarnybos darbuotoju teisių perleidėjos tėvas gavo patvirtinimą, kad teisių perleidėja ir ją turėjęs lydėti keleivis gaus, pirma, „mylių“, kurių vertė lygi sumai, sumokėtai už jų bilietą, ir kurių galiojimo trukmė yra dveji metai, be to, jas galima panaudoti *Etihad Airways* vykdomam skrydžiui, antra, papildomų 400 JAV dolerių (apie 380 eurų) vertės „mylių“ ir, trečia, papildomus 5 000 „Etihad Guest“ „mylių“. Dėl to kiekvienas keleivis turėjo sukurti *Etihad Airways* interneto svetainėje lojalumo paskyrą, ir jie tai padarė.

10 Keleivis, turėjęs lydėti teisių perleidėją, gavo pažadėtas „mylias“, tačiau teisių perleidėja jų negavo.

11 2021 m. kovo 16 d. raštu *Flightright* pranešė *Etihad Airways*, kad teisių perleidėjos tėvo ir ją turėjusio lydėti keleivio vardu naudojasi Reglamento Nr. 261/2004 8 straipsnio 1 dalies a punkte jiems numatyta pasirinkimo teise, ir pareikalavo per septynias dienas grąžinti visą už bilietą sumokėtą sumą už visas neįvykdytas kelionės dalis.

12 2021 m. rugpjūčio 13 d. raštu teisių perleidėja „atsargumo sumetimais“ pareiškė, kad „pageidauja atgauti visą už bilietą jį perkant sumokėtą sumą pagal Reglamento Nr. 261/2004 8 straipsnio 1 dalies a punkto pirmą įtrauką“ ir kad „savo reikalavimus atgauti sumokėtą sumą dar kartą perleidžia bendrovei [*Flightright*]“.

13 Gavęs kaip pirmoji instancija *Flightright* ieškinį dėl visos bilieto kainos grąžinimo, *Amtsgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apylinkės teismas, Vokietija) jį atmetė, motyvuodamas tuo, kad *Flightright* galėjo reikalauti nebent atlyginti su skrydžiu pirmyn susijusias išlaidas, tačiau šios kompensacijos dydžio ji nenurodė net ir tada, kai tas teismas to paprašė.

14 *Flightright* dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą *Landgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apygardos teismas), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, ir paprašė priteisti iš *Etihad Airways* 1 189 eurų sumą su palūkanomis, skaičiuojamomis nuo 2021 m. kovo 24 d.

15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla dviejų rūšių abejonių. Viena vertus, jam kyla klausimas, ar Reglamento Nr. 261/2004 8 straipsnio 1 dalies a punktas, siejamas su jo 7 straipsnio 3 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad sutikdama su kompensacija „myliomis“ ir atsidariusi lojalumo paskyrą *Etihad Airways* interneto svetainėje, į kurią turėjo būti pervestos šios „mylios“, teisių perleidėja „savo parašu patvirtin[o], kad <…> sutinka“, kaip tai suprantama pagal šią 7 straipsnio 3 dalį, su tokia kompensacijos forma, nors nepatvirtino tokio sutikimo parašu ranka.

16 Kita vertus, jeigu į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai, tam teismui kyla klausimas, ar teisių perleidėja gali atšaukti pasirinkimą gauti kompensaciją „myliomis“ ir vėl reikalauti grąžinti už bilietą sumokėtą sumą pinigais, kai skrydį vykdantis oro vežėjas, nepaisydamas atitinkamo susitarimo, neperveda „mylių“ į jos lojalumo paskyrą.

17 Tokiomis aplinkybėmis *Landgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apygardos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Reglamento <…> Nr. 261/2004 8 straipsnio 1 dalies a punktas, siejamas su jo 7 straipsnio 3 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad keleivis savo parašu faktiškai patvirtina sutinkantis, kad už bilietą sumokėta suma jam būtų grąžinta kelionės čekiais ir lojalumo mylių įskaitymais, jeigu jis pats oro vežėjo interneto svetainėje sukūrė elektroninę naudotojo paskyrą, į kurią turi būti pervesti kelionės čekiai ir įskaitomos lojalumo mylios, tačiau savo sutikimo dėl tokio kompensavimo nepatvirtino parašu?

2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar keleivis gali atšaukti savo faktiškai duotą sutikimą dėl už bilietą sumokėtos sumos kompensavimo kelionės čekiais ir lojalumo mylių įskaitymais ir reikalauti, kad kompensuojama būtų sumokant grynaisiais pinigais, jei oro vežėjas vėliau neperveda žadėtų kelionės čekių ir neatlieka lojalumo mylių įskaitymų į naudotojo paskyrą?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

18 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 261/2004 8 straipsnio 1 dalies a punktas, siejamas su jo 7 straipsnio 3 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad tuo atveju, kai skrydį vykdantis oro vežėjas atšaukia skrydį, laikoma, jog keleivis „savo parašu patvirtin[o], kad <…> sutinka“, kad už bilietą

būtų atlyginta kelionės čekiais, jeigu šio oro vežėjo interneto svetainėje sukūrė lojalumo paskyrą, į kurią turi būti įskaityti šie čekiai, tačiau nepatvirtino savo sutikimo su tokia kompensacijos forma parašu ranka.

19 Pagal Reglamento Nr. 261/2004 8 straipsnio 1 dalies a punktą, siejamą su šio reglamento 5 straipsnio 1 dalies a punktu, jei skrydis atšaukiamas, keleivis turi teisę per septynias dienas šio reglamento 7 straipsnio 3 dalyje numatytu būdu atgauti už bilietą jį perkant sumokėtą sumą.

20 Šioje nuostatoje numatyta, kad kompensacija išmokama grynaisiais pinigais, elektroniniu banko pervedimu, banko pavedimu ar banko čekiu arba, keleiviui savo parašu patvirtinus, kad jis su tuo sutinka, kelionės čekiais ir (arba) jam suteikiamos kitos paslaugos.

21 Iš kartu aiškinamų Reglamento Nr. 261/2004 7 straipsnio 3 dalies ir 8 straipsnio 1 dalies a punkto matyti, kad šiomis nuostatomis Sąjungos teisės aktų leidėjas nustatė bilietų kompensavimo tvarką skrydžio atšaukimo atveju. Šio reglamento 7 straipsnio 3 dalies struktūra leidžia manyti, kad pagrindinis bilietų kompensavimo būdas yra kompensacija pinigais. O kompensacija kelionės čekiais yra papildomas kompensavimo būdas, nes jam taikoma papildoma sąlyga: „keleiv[is] savo parašu patvirtin[a], kad jis su tuo sutinka“ (2024 m. kovo 21 d. Sprendimo *Cobult*, C-76/23, EU:C:2024:253, 20 punktas).

22 Nors Reglamente Nr. 261/2004 neapibrėžta jo 7 straipsnio 3 dalyje vartojama sąvoka „keleivio parašu patvirtintas sutikimas“, Teisingumo Teismas vis dėlto nusprendė, kad, atsižvelgiant į šiuo reglamentu siekiamą tikslą užtikrinti aukštą keleivių apsaugos lygį ir skrydį vykdančiam oro vežėjui tenkančią pareigą informuoti, iš esmės nurodytus šio reglamento 1, 2, 4 ir 20 konstatuojamosiose dalyse, ši sąvoka reiškia, pirma, kad keleivis galėjo veiksmingai ir pagrįstai nuspręsti, todėl laisvai ir pagrįstai sutikti gauti kompensaciją už bilietą ne pinigais, o kelionės čekiu (šiuo klausimu žr. 2024 m. kovo 21 d. Sprendimo *Cobult*, C-76/23, EU:C:2024:253, 21 ir 26–29 punktus).

23 Antra, dėl keleivio sutikimo formos Teisingumo Teismas pažymėjo, kad, jei keleivis gavo aiškią ir išsamią informaciją, jo „parašu patvirtintas sutikimas“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 261/2004 7 straipsnio 3 dalį, gali, be kita ko, apimti jo aiškų, galutinį ir nedviprasmišką sutikimą gauti kompensaciją už bilietą kelionės čekiu, išsiunčiant šio keleivio užpildytą skrydį vykdančio oro vežėjo interneto svetainėje esančią formą be jo ranka rašyto ar skaitmeninio parašo (šiuo klausimu žr. 2024 m. kovo 21 d. Sprendimo *Cobult*, C-76/23, EU:C:2024:253, 34 punktą).

24 Teisingumo Teismas nusprendė, kad skrydį vykdančiam oro vežėjui atšaukus skrydį keleivis „savo parašu patvirtino“ sutinkąs už bilietą sumokėtą sumą atgauti kelionės čekiu, kai užpildė internetinę formą šio oro vežėjo interneto svetainėje, kurioje pasirinko tokią kompensaciją, ir taip atmetė galimybę gauti kompensaciją pinigais, su sąlyga, kad jis galėjo priimti veiksmingą ir informuotą sprendimą, taigi ir pagrįstai sutikti gauti kompensaciją už bilietą kelionės čekiu, o ne pinigais, t. y. jei oro vežėjas sąžiningai suteikė keleiviui aiškią ir išsamią informaciją apie įvairius galimus kompensavimo būdus (2024 m. kovo 21 d. Sprendimo *Cobult*, C-76/23, EU:C:2024:253, 37 punktas).

25 Taigi sąvoka „keleivio parašu patvirtintas“ sutikimas, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 261/2004 7 straipsnio 3 dalį, negali būti aiškinama siaurai, kaip nustatanti formalią sąlygą – keleivio pasirašymą ranka, kad jis galėtų tinkamai išreikšti aiškų, galutinį ir vienareikšmį sutikimą gauti kompensaciją už bilietą kelionės čekiu.

26 Šiuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar to, kad keleivis sukūrė *Etihad Airways* interneto svetainėje lojalumo paskyrą tam, kad į ją būtų įskaitytos „mylios“, kurias ji įsipareigojo jam suteikti, pakanka, kad būtų galima konstatuoti tokį aiškų, galutinį ir vienareikšmį keleivio sutikimą gauti kompensaciją už bilietą tokia forma.

27 Vien to, kad oro vežėjo interneto svetainėje buvo sukurta tokia lojalumo paskyra, savaime nepakanka, kad būtų galima manyti, jog keleivis davė aiškų, galutinį ir vienareikšmį sutikimą, nes jos sukūrimas gali tik rodyti vartotojo norą bendrai dalyvauti oro vežėjo lojalumo programoje, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

28 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 261/2004 8 straipsnio 1 dalies a punktas, siejamas su jo 7 straipsnio 3 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad tuo atveju, kai skrydį vykdantis oro vežėjas atšaukia skrydį, nėra laikoma, jog keleivis „savo parašu patvirtin[o], kad <…> sutinka“, kad už bilietą būtų atlyginta kelionės čekiais, jeigu šio vežėjo interneto svetainėje sukūrė lojalumo paskyrą, į kurią turi būti įskaityti šie čekiai, tačiau nedavė aiškaus, galutinio ir vienareikšmio sutikimo gauti kompensaciją tokia forma.

Dėl antrojo klausimo

29 Atsižvelgiant į atsakymą į pirmąjį klausimą, į antrąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

30 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (septintoji kolegija) nusprendžia:

2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 261/2004, nustatančio bendras kompensavimo ir pagalbos keleiviams taisykles atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju, panaikinančio Reglamentą (EEB) Nr. 295/91, 8 straipsnio 1 dalies a punktas, siejamas su Reglamento Nr. 261/2004 7 straipsnio 3 dalimi,

turi būti aiškinamas taip:

tuo atveju, kai skrydį vykdantis oro vežėjas atšaukia skrydį, nėra laikoma, jog keleivis „savo parašu patvirtin[o], kad <…> sutinka“, kad už bilietą būtų atlyginta kelionės čekiais, jeigu šio vežėjo interneto svetainėje sukūrė lojalumo paskyrą, į kurią turi būti įskaityti šie čekiai, tačiau nedavė aiškaus, galutinio ir vienareikšmio sutikimo gauti kompensaciją tokia forma.

Parašai.